

Kemikalier
Ref. MATJE
Den 28. oktober 2021

Mødenavn: Møde vedr. nye regler om kemi i blæk til tatovering og permanent make-up

---

Dato: 27. oktober 2021**Referent:** Maria Thestrup Jensen

Formål: Dialog mellem Miljøstyrelsen (MST), tatoveringsbranchen og branchen for permanent make-up om REACH-restriktion for tatoveringsfarver, der finder anvendelse efter 4. januar 2022.

Deltagere: 2 repræsentanter fra brancheorganisation KKBUE, 8 repræsentanter fra brancheorganisation Dansk Tatovør Laug, 1 repræsentant fra Cold Steel Tattoo Supplies, 4 repræsentanter fra brancheorganisation De uafhængige Tatovører, 1 repræsentant fra brancheorganisation Dansk Kosmetolog Forening og Danske Kosmetiske Tatovører, 1 repræsentant fra Miljøministeriets departement og 4 repræsentanter fra hhv. Miljøstyrelsens Kemikalieenhed og Kemikalieinspektion.

Afbud: Ingen

Baggrund:

I september 2020 vedtog EU-Kommissionen regler for kemi i blæk til tatovering og permanent make-up. Reglerne blev vedtaget under den europæiske kemikalielovgivning, REACH-forordningen, og finder anvendelse efter d. 4. januar 2022; for to specifikke pigmenter (pigment Blue 15:3 (CAS-nr. 147-148) og Pigment Green 7 (CAS-nr. 1328-53-6)) finder reglerne (med undtagelse af mærkningsreglerne) dog først anvendelse fra d. 4. januar 2023.

Tatoveringsbranchen har udtrykt bekymring på baggrund af ovenstående regler bl.a. ift. at kunne købe og bruge lovlige farver efter 4. januar 2022, og derfor har Miljøstyrelsen (MST) indkaldt til dette dialogmøde med branchen. Formålet med mødet er dels at åbne for dialog om de udfordringer, som tatoveringsbranchen ser ind i, at præcisere reglerne på området og at give branchen svar på konkrete spørgsmål om regler, ansvar og håndhævelse.

Indledning:

På mødet gentog branchen deres bekymring for ikke at være i stand til at købe lovlige pigmenter efter 4. januar 2022. De fortalte, at de er meget bekymrede for, om de er nødt til at lukke deres forretning ned. Tatovørerne i Danmark har været i dialog med deres leverandører om, hvorvidt disse er i stand til at levere pigmenter, der lever op til de krav, der gælder fra 4. januar 2022. Flere leverandører har responderet, at de endnu ikke har tatoveringsblæk på markedet, som overholder de kommende regler, men nogle lover også, at de vil være i stand til at levere sådanne pigmenter til januar 2022. Den danske tatovørbranche fortalte på mødet, at de ikke føler sig overbevist om, at det kan lade sig gøre i praksis. Branchen fortalte, at det er deres opfattelse, at mange af deres leverandører ikke er bekendt med de nye regler, og de efterspurgte derfor hjælp til denne kommunikation. Det blev derfor besluttet, at MST udarbejder materiale, som tatoveringsbranchen kan anvende til dette formål.

Tatoveringsbranchen udtrykte derudover en forventning om at få forlænget overgangsperioden, før reglerne finder anvendelse. Miljøstyrelsen forklarede, at der har været en overgangsperiode på mere

end et år fra reglerne blev vedtaget til de finder anvendelse til januar 2022, og at der ikke er nogen mulighed for forlængelse af denne periode.

Dagsorden	Referat
1. Velkomst	Magnus Løfstedt (MST) byder velkommen
2. Bordet rundt	Præsentation af alle fremmødte. Der var repræsentanter fra både tatoveringsbranchen, mikropigmentisterne og myndighederne.
3a. Gennemgang af kemikaliregler for blæk til tatovering og permanent make-up	<p>Reglerne blev gennemgået af MST. Se præsentation vedlagt.</p> <p>Der blev undervejs i gennemgangen stillet spørgsmål, og disse er gengivet nedenfor.</p> <p>Spm: Gælder reglerne kun for professionelle tatovører, eller gælder de også for "hobby"-tatovører?</p> <p>Svar fra MST: Reglerne gælder al anvendelse, herunder også "hobby-tatovører". MST gør opmærksom på deres "whistleblower-ordning", hvor man kan indberette ulovlige hobbytatovører, der skaber ulige konkurrence.</p> <p>Spm.: Er det tilladt, at tatovere på dyr?</p> <p>Svar fra MST: På baggrund af de nuværende regler angivet i REACH-forordningens bilag 75, stk. 2, så gælder de kun for tatovering af personer og ikke for tatovering af dyr. Dette fremgår af selve begrænsningen, at den kun gælder for mennesker.</p> <p>Spm.: De nye regler omfatter mærkning med bl.a. "Blanding til brug ved tatoveringer eller permanent make-up" og andre mærkningsætninger. Skal de sætninger stå på dansk, eller må de stå på engelsk? Vores leverandørers labels er på engelsk, og det er ikke sikkert, at vi kan få dem til at sætte danske labels på.</p> <p>Svar fra MST: Teksten skal være på dansk. Bemærk, at det er den europæiske leverandør, I køber blækket af, der er ansvarlig for mærkningen.</p> <p>Spm.: Vi får leveret 5 ml flasker med blæk. Skal de også mærkes?</p> <p>Svar fra MST:</p> <p>Tatoveringsblæk skal både mærkes efter bestemmelserne i selve restriktionen i REACH, men også CLP-reglerne.</p> <p>I henhold til bestemmelserne i REACH, så gælder en række mærkningsregler (se vedlagte præsentation). Det skal dog fremgå på pakken, at »Blanding til brug ved tatoveringer eller permanent makeup« uanset beholderens størrelse. Øvrige oplysninger fx liste over ingredienser, skal vedlægges i en medfølgende brugsanvisning.</p> <p>I henhold til artikel 29 i CLP-forordningen, så gælder for mindre beholdere (under 125 ml.), at oplysningerne er tilgængelige på enten forpacknings emballagen, en udfoldeligt etiket eller lignende, som følger med blækbeholderne. Oplysningerne skal desuden fremgå af produktets sikkerhedsdatablad. Databladet skal være tilgængeligt hos den enkelte tatovør eller permanent make-up artist. CLP-forordningen giver undtagelse til, at den enkelte beholder kan</p>

---

undtages de fulde mærkningskrav. Det følger dog, at tatovøren skal opbevare og oplyse de påkrævede oplysninger, herunder faremærkning, klassificering og indholdssammensætning, til deres kunder.

Spm.: Må man have sådan et flipsystem til sine datablade, som de har i industrien?

Svar fra MST: Det giver god mening at kigge på, hvilke løsninger de gør brug af i industrien.

Spm.: Kan systematikken, som bruges f.eks. i forbindelse med Hånd-på-bog symbolet fra kosmetiklovgivningen anvendes på dette område?

Svar fra MST: Det er CLP-reglerne, der er gældende for tatoveringsfarver, og derfor vil kosmetikforordningens mærkning ikke kunne anvendes direkte. Man kunne dog forestille sig, at en lignende systematik kunne anvendes i tatovørbranchen for at henlede opmærksomheden på, at brugeren skal søge noget viden, inden arbejdet påbegyndes.

3b. Kontrol og håndhævelse af nye regler

MST gennemgik roller og praksis i forbindelse med kontrol og håndhævelse. Se præsentation vedlagt.

MST har tidligere været i dialog med Sikkerhedsstyrelsen om fælles tilsyn. MST har ikke noget fastlagt arbejdsprogram for 2022, så de kan ikke bekræfte, om de kommer på inspektion hos tatoveringsbranchen i 2022.

Kommentar: Ingen producenter har blæk klar på nuværende tidspunkt. Vores leverandører fra USA har svært ved at forstå vores situation. De siger, at de har noget klar til 4. januar, men det skal de jo sige.

Spm.: Det er svært at overskue, hvem der har hvilket ansvar, og hvor meget ansvar den enkelte tatovør har.

Svar fra MST: Tatovører vil typisk være det, der kaldes down-stream brugere, og deres ansvar kan ses i MSTs præsentation.

Spm: Har man sin ryg fri, hvis ens leverandør sender en farve og tilhørende dokumentation, hvor der står, at farven overholder reglerne? Kan vi hævde at være i god tro?

Svar fra MST: De europæiske kemikaliereregler lægger i høj grad op til, at man må stole på sin leverandør, men også, at man skal spørge sin leverandør, såfremt at der er noget, som man er i tvivl om. MST er som udgangspunkt ikke interesseret i at håndhæve over for den enkelte tatovørforretning. Det vil i stedet være formålstjenligt at henvende sig til selve leverandøren af farverne, såfremt der findes uoverensstemmelser ift. reglerne. MST har dog mulighed for at beslaglægge blæk, der viser sig at være ulovligt, hvilket selvfølgelig vil berøre den enkelte tatovørforretning.

Spm.: Hvordan laver man sådan et sikkerhedsdatablad, hvordan ser det ud?

	<p>Svar fra MST: Sikkerhedsdatablade udarbejdes efter en fast skabelon, som også kendes fra eksempelvis rengøringsmidler. Krav til indhold i sikkerhedsdatablade findes i REACH-forordningens bilag II og er et meget anvendt og kendt dokument for hele kemikalieindustrien.</p> <p>Spm.: Hvilket ansvar har jeg, når jeg køber en flaske blæk og sætter mit eget label på?</p> <p>Svar fra MST: Her er det dig, der har ansvaret for at overholde reglerne, selvom det er en anden, der har produceret. MST vil i en håndhævelsessituation først og fremmest henvende sig til den virksomhed, som fremgår af labelteksten. Hvis det ved sagens oplysning viser sig, at leverandøren/producenten har lavet en fejl, og at det ikke er den virksomhed, der har påsat en ny label, da vil MST søge at henvende sig til leverandøren/producenten. Er leverandøren/producenten bosiddende udenfor EU, vil importøren, som første led i EU, blive gjort ansvarlig for farverne.</p>
<p>4. Orientering om Miljøstyrelsens kampagne om tatoveringsregler</p>	<p>Sehbar Khalaf (MST) orienterede om den informationskampagne, som MST lancerer i løbet af efteråret.</p> <p>Spm.: Er det den første kampagne, I laver på det her? Hvordan vil I ramme dem, der ikke er i en brancheforening?</p> <p>Svar fra MST: Vi lavede en lignende kampagne for ca. 4 år siden. Vi samarbejder med Sikkerhedsstyrelsen og vil gerne bruge deres kontakter og kanaler til distribuering for at ramme så mange som muligt.</p> <p>Spm.: Vi synes, det er fair, at overgangsordningen på 12 måneder først starter, når denne informationskampagne startes. Vi vil gerne have lov at gøre de større tatoveringsprojekter, som kommer til at løbe ind i det nye år, færdige, før vi går over til nye farver.</p> <p>Kommentar: Vi har ikke hørt noget, selvom vi synes, vi følger godt med, hvilket er skræmmende. Det er vores indtryk, at vores kolleger i de andre EU-lande heller ikke er informeret.</p> <p>Svar fra MST: Begrænsningen blev offentliggjort i EU-tidende den 14. december 2020, trådte i kraft i 4. januar 2021 og finder anvendelse 12 mdr. efter. Overgangsperioden startede fra ikrafttrædelsestidspunktet i januar 2021 og indtil begrænsningen finder anvendelse i januar 2022. Der har været sendt nyhedsmails i september 2020 om de nye regler til brancheforeninger, aktører og interessenter på tatoveringsområdet såfremt, at vi har haft kontaktoplysninger. Der kom desuden respons fra nogle af modtagerne.</p> <p>Tatoveringsbranchen er en branche, der er relativt svær at ramme med information omkring ny lovgivning gennem de kanaler, vi normalt benytter, da de ikke på samme måde som industrien har compliance-afdelinger, der hele tiden holder øje med ny relevant lovgivning. MST har tidligere taget initiativ til at afholde årlige dialogmøder, men det blev aftalt med branchen på det seneste møde i efteråret 2018, at dette initiativ skulle ligge hos branchen, da MST ikke længere havde finansiering til at afvikle møderne. MST udtalte dengang, at vi gerne stiller op til sådanne dialogmøder, og at vi også</p>

---

fremadrettet gerne gør det. Herefter har der ikke været afholdt møder, som ellers er en god mulighed for at kommunikere.

Spm.: Jeg er usikker på, om jeg må bruge den grønne og den blå farve efter 4. januar 2022?

Svar fra MST: Begrænsningen af stoffer i tatoveringsfarver gælder først for Pigment Blue 15:3 (CI 74160, EF-nr. 205-685-1, CAS-nr. 147-14-8) og Pigment Green 7 (CI 74260, EF-nr. 215-524-7, CAS-nr. 1328-53-6) fra d. 4. januar 2023. Reglerne om mærkning i henhold til både REACH-begrænsningen og CLP-forordningen, gælder for alle blandinger til tatovering (inklusiv de farver, som indeholder Pigment Blue 15:3 og Pigment Green 7) efter d. 4. januar 2022.

Spm.: Er det muligt, at MST i samarbejde med branchen kan udarbejde en formular/tjekliste (pixivejledning), som vi kan sende til vores leverandører, hvor vi kort forklarer reglerne og beder dem redegøre for, om deres farver overholder reglerne?

Svar fra MST: MST vil gerne være med til at udarbejde en sådan vejledning.

Spm.: Man kan ikke undersøge alle 4000 stoffer. Producenterne arbejder med renhedsgrad, som i bedste fald er 90 %. Derfor er det svært at leve op til reglerne. De amerikanske storproducenter har været opmærksomme på dette, og alligevel er de ikke i stand til at levere farver 5. januar.

Svar fra MST: Man skal ikke nødvendigvis analysere for alle 4000 stoffer i tatoveringsblækket, det er alene de stoffer, som der er/kan være i blækket, som der skal testes for. MST hører, at branchen i Danmark hævder, at der ikke er blæk på markedet, som lever op til REACH-reglerne. Det er dog MSTs formodning, at der findes tatoveringsblæk på markedet, som lever op til de regler, der finder anvendelse fra januar. Baggrunden herfor er først og fremmest den vurdering, som EU's uafhængige socioøkonomiske ekspertkomité (SEAC) foretog i 2018, hvor de konkluderede, at der fandtes alternativ blæk på markedet, som lever op til de nye regler. SEACs rapport baserer sig bl.a. på interviews med leverandører. Derudover stammer denne formodning fra dialog med myndigheder i andre EU-lande, oplysninger fra diverse leverandører og aktører i tatoveringsbranchen, leverandørers egne hjemmesider og en svensk undersøgelse af 75 farver, der allerede er på markedet, hvor 40% af farverne var angivet til at leve op til de nye regler fsva. indholdet af problematiske stoffer. I øvrigt har flere lande haft lignende nationale regler i flere år, hvor tatoveringsbranchen ikke er lukket. Vores erfaring med substitution af skadelige stoffer fra andre brancher, der har været ramt af lignende regler, fortæller os, at det burde kunne lade sig gøre at fremstille alternativer, hvis de efterspørges.

Kommentar: Spanien har kørt en praksis, hvor de har haft "skuffefarver", der virker, og andre farver, som de viser frem i tilfælde af myndighedskontrol.

Spm.: Vil MST støtte op om en anmodning til EU om, at branchen skal have mere tid?

Svar fra MST: MST er en faglig styrelse og kan ikke påtage sig denne rolle. Det er et politisk spørgsmål, som skal håndteres i Miljøministeriets Departement og af miljøministeren.

Kommentar: Hvis det ikke er muligt at få leveret farver, der lever op til reglerne, må de, der ikke vil tatovere ulovligt blive nødsaget til at skulle lukke deres forretning, mens de ulovlige forretninger kan arbejde løs. Forbrugerne er ligeglade, om de får lavet tatoveringen ulovligt.

Spm.: Som faglig myndighed, kunne I så ikke finde ud af, om der er alternativer på markedet og dele den viden med os?

Svar: Under EU's kemikalielovgivning REACH er det virksomhederne, der har ansvaret for, at de kemiske stoffer og blandinger, de importerer eller producerer, overholder de gældende regler. Miljøstyrelsen godkender ikke kemiske produkter, og styrelsen har derfor ikke kendskab til den kemiske sammensætning.

Spm.: Navngiven person fra MST har tidligere udtalt, at vedkommende har kendskab til farver, der kan leve op til de nye regler. Kan vedkommende fortælle hvilke leverandører, det drejer sig om?

Svar fra MST: Navngivne person fra MST repræsenterer MST, når vedkommende udtaler sig på vegne af styrelsen. Baggrunden for udtalelsen er SEACs rapport, som er offentlig tilgængelig, men MST har ikke kendskab til konkrete navngivne leverandører.

Spm.: Kan vi få referatet fra dette møde på engelsk, så vi kan sende det til vores udenlandske kontakter? De er meget interesseret i, hvad der foregår i Danmark.

Svar fra MST: MST oversætter referatet til engelsk.

Spm.: Jeg vil gerne vide, hvad der helt konkret sker, når MST kommer på kontrolbesøg i et tatoveringsstudie?

Svar fra MST: Vi starter med at spørge efter dokumentation, og er der noget, der ikke virker lovligt, går vi videre. Som udgangspunkt stoler vi på dokumentationen, men vi har mulighed for at få produktet analyseret. Hvis analyserne viser, at produktet ikke overholder reglerne, vil vi sanktionere.

Spm.: Hvem skal betale for analyserne?

Svar fra MST: Som udgangspunkt afholder MST udgifterne til analyserne.

Spm.: World Famous Tattoo Inks siger, at de kan levere farver, der overholder REACH-reglerne. Kan vi få dem til at sende os nogle farver, som MST kan analysere?

Svar fra MST: Hvis deres dokumentation ser ud til at være i orden, ser vi umiddelbart ikke nogen grund til at analysere blækket.

Spm.: Skal vi få testet for alle 4000 stoffer?

Svar fra MST: Det forventes ikke, at man tester for alle 4000 stoffer, men at producenten har kendskab til hvilke stoffer, der er i blækket, og hvilke urenheder, der evt. kan være relevante at analysere for. De

---

---

store producenter bør have kendskab til hvilke urenheder, der kan forekomme i deres produkter.

Spm.: Hvordan forholder vi os, når vi afholder tattoo conventions, hvor der kommer tatovører fra hele verden, som medbringer deres egne farver. Kan man forestille sig, at MST vil komme på kontrolbesøg? Vi er nødt til at have nogle retningslinjer, da det koster mange penge at afholde sådanne arrangementer, og vi har ansvaret. Svar fra MST: Uanset hvilket "event" der er tale om, da er EU-regler gældende i EU, og det gør sig også gældende for reglerne om tatoveringsfarver.

Evt. Ingen bemærkninger.

Aftalte handlinger:

Handling	Ansvar	Slut
Beskrivelse	Initialer	Dato
Udarbejdelse af minivejledning på engelsk om krav til tatoveringsblæk i lovgivningen (REACH), som tatovører kan sende til deres leverandører.	MST	Snarest
Oversættelse af mødereferatet til engelsk.	MST	Snarest